

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КЕРУВАННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ

Тетяна ДИБА, Марія РАДЗІЄВСЬКА, Павло РАДЗІЄВСЬКИЙ
Василь ФОЙГТ, Наталія ГНУТОВА

Київський міський педагогічний університет ім.Б.Д.Грінченка

Постановка проблеми. Проблеми фізичного розвитку молоді з відхиленням у стані здоров'я має велике державне, наукове і практичне значення. Фізична культура в цьому випадку є не тільки засобом виховання і поліпшення фізичної підготовки юнаків та дівчат, а нерідко основним фактором відновлення та зміцнення здоров'я в період становлення та формування організму, шляхом підвищення загальної працездатності.

У структурі загальної захворюваності перше місце в Україні посідають хвороби системи кровообігу - 25,9%, друге - хвороби органів дихання - 22,7%, третє - хвороби ОРА - 14,2%, четверте - хвороби органів травлення та обміну речовин - 9,2%.

Відомо, що до загальноосвітніх шкіл приходять діти, які вже мають ті чи інші відхилення в стані здоров'я (30-35%). У випускників шкіл стан здоров'я значно погіршується і кількість відносно здорових дітей становить лише близько 3,8-4% кожним роком меншає.

За даними статистичних довідок Інституту гігієни та медичної екології ім. О. Марзєєва АМН України найбільш розповсюдженими захворюваннями серед молоді як і серед дорослого населення, є захворювання органів дихання, кровообігу, опорно-рухового апарату, травлення та алергії. Якщо в дошкільному віці кількість проявів нефіксованих змін опорно-рухового апарату (сколіоз, плоска стопа та ін.) складає лише - 6%, то в учнів старших класів (16 - 17 років) - 62%. Тому до ВНЗ приходить молодь яка має значні проблеми зі здоров'ям.

Як видно із структури захворюваності, на першому місці знаходяться розлади, що виникають в результаті відхилення від норми в діяльності системи постачання кисню та розвиток в організмі дитини гіпоксичного стану різного ступеня та етіології. Розлад в роботі функціональної системи дихання (ФСД) є головною причиною захворювання.

Викладачі фізичного виховання зустрічаються з великими труднощами в організації навчального процесу осіб, які мають порушення в стані здоров'я і відносять до спеціальної медичної групи. Оцінити ефективність проведення занять фізичного виховання у спеціальних медичних групах (СМГ) загальноосвітніх шкіл можливо тільки в обстеженні стану здоров'я студентської молоді, яка навчається у ВНЗ.

Патології, з якими студенти ВНЗ направляються до спеціальних медичних груп різноманітні. Все більше студентів спеціальних медичних груп мають декілька діагнозів, які в сукупності часто не дають можливості застосовувати спеціальні вправи для одного захворювання, бо вони можуть бути протипоказані для супутнього захворювання. Крім того, в київські ВНЗ поступають студенти, які в шкільні роки з різних причин були звільнені від уроків фізичного виховання.

Аналіз наукової літератури щодо організації рухового режиму осіб з послабленим здоров'ям свідчить про те, що до теперішнього часу не існує систематизованих та науково обґрунтованих рекомендацій з фізичного виховання учнівської та студентської молоді із захворюваннями, що обумовлені розладами діяльності системи постачання кисню.

Мета дослідження – виявити відхилення в стані здоров'я студентів, віднесених до спеціальної медичної групи.

Об'єкт дослідження – студенти спеціальних медичних груп (СМГ) Київського міського педагогічного університету ім. Б.Д.Грінченка.

Предмет дослідження – стан здоров'я студентів СМГ.

Результати дослідження та їх обговорення. В спеціальну медичну групу для студентів фізичними вправами студенти направлялися після проходження медичної комісії на початку навчання на I курсі.

Первинне медичне обстеження, яке проводиться перед початком занять фізичною культурою, дає змогу віднести студентів до спеціальної медичної групи з урахуванням характеру захворювання (нозології).

Отже, за результатами аналізу медичних карток диспансерного обстеження студентів I, II та III курсів Київського міського педагогічного університету ім. Б.Д.Грінченка, студенти з певними захворюваннями у 2004-2005 навчальному році становлять 18% від загальної кількості студентів (табл.1).

Таблиця 1

Рівень загальних захворювань студентів

Відхилення у стані здоров'я	ФАКУЛЬТЕТИ			
	педагогічний, %	філологічний, %	соціально-гуманітарний, %	по КМПУ %
Захворювання органів дихання	2,2	1,7	-	1,56
Захворювання серцево-судинної системи	3,9	8,2	12	6,68
Системологічні захворювання	-	1,4	5,7	1,28
Захворювання органів травлення і обміну речовин	2,6	6,2	5,7	4,55
Патологічні захворювання	0,4	0,8	-	0,57
Порушення опорно-рухового апарату	2,6	3,7	8,6	3,55
Всього студентів:	230	354	120	704

У процентному відношенні (за діагнозом) найбільша кількість студентів мають відхилення від норми за станом здоров'я: захворювання серцево-судинної системи (12%); захворювання органів травлення і порушення обміну речовин (гастрити, холецистит, ожиріння) – 4,55%; порушення опорно-рухового апарату (порушення постави, сколіози, кіфози, плоскостопість) – 3,55%;

Діагностувати в спеціальних медичних групах студенти були розподілені на наступні підгрупи: I – студенти із захворюваннями кардіореспіраторної, ендокринної систем та

органів травлення; 2 - студенти із травмами (захворюваннями) ОРА, периферичної нервової системи; 3 – відхилення зі сторони слуху, зору та у стані ЦНС.

Повторні лікарські обстеження проводяться не рідше одного разу на рік. Цьому уточнюється функціональний стан студента, його фізичний розвиток.

Допоміжні лікарські обстеження проводяться у разі питання допуску студента до занять з фізичного виховання після довготривалої хвороби, операції та травми.

Хоча є такі категорії захворювань при яких категорично заборонено зайняття фізичними вправами, навіть в спеціальній медичній групі. Медичні протипоказання до фізичних навантажень (занять фізичною культурою) бувають абсолютні та відносні.

Повне звільнення студентів від занять фізичними вправами має тимчасовий характер. Тимчасове звільнення від занять або обмеження в них необхідні після перенесення гострих хронічних захворювань та їх загострень.

Строки поновлення занять фізичними вправами в таких випадках індивідуальні, при цьому враховується стан здоров'я та функціональний стан організму студента. Таблиці 2 наведена орієнтовна схема терміну поновлення занять фізичними вправами після деяких захворювань [3, 6].

Порушення функції різних органів і систем впливає на стан ЦНС (центральної нервової системи), обмін речовин, серцево-судинну, ендокринну системи, що веде до погіршенню загального стану здоров'я, зниженню працездатності і втрати можливостей студентів.

Приблизний термін звільнення від занять фізичними вправами після перенесених захворювань

Захворювання	Термін після клінічного одужання	Примітки
Ангіна	2-4 тижні	Уникати перенавантажень (плавання, лижний спорт)
Бронхіт, ГРЗ	1-3 тижні	
Грип	2-4 тижні	
Пневмонія	1-2 місяця	
Плеврит	1-2 місяця	
Гострий отит	2-4 тижні	
Гострі інфекційні захворювання	1-2 місяця	
Гострий пієлонефрит	2 місяця	При задовільній реабілітації та функціональній працездатності
Гепатит вірусний	8-12 місяців	Уникати перенавантажень (плавання, лижний спорт)
Апендицит (після операції)	1-2 місяця	
Перелом кісток	1-3 місяця	
Струс мозку	від 1 міс. до року	

Такий стан здоров'я студентської молоді спонукав нас до вивчення стану фізичного виховання у СМГ загальноосвітніх шкіл; вивчення функціонального

організму учнів, їх фізичної та розумової працездатності, стану системи постачання кисню організму дітей пубертатного віку.

Нашу увагу привернули такі захворювання, що пов'язані з розладом процесу транспортування кисню: захворювання органів дихання (хронічні обструктивні бронхіти) в результаті виникнення респіраторної гіпоксії, захворювання серцево-судинної системи (вади серця) в результаті виникнення циркуляторної гіпоксії, та захворювання обміну речовин (діабет I типу – інсулінозалежний цукровий діабет) в результаті виникнення тканинної гіпоксії.

Об'єднання цих відхилень у стані здоров'я викликано тим, що всі ці захворювання провокують розвиток кисневої нестачі різного типу і ступеню. А, як відомо, фізичні вправи – це основний засіб боротьби з гіподинамією, яка теж є різновидом кисневої нестачі.

Висновки

В результаті проведення досліджень планується розробити адекватну програму занять фізичною культурою для осіб, віднесених до спеціальних медичних груп з захворюваннями на хронічні обструктивні бронхіти, вади серця, діабет I типу – інсулінозалежний цукровий діабет. При нормуванні фізичних навантажень будуть враховуватися такі компоненти: тривалість виконання вправ, їх інтенсивність, тривалість інтервалів відпочинку між вправами, характер відпочинку, число повторень фізичних вправ.

Планується визначити найбільш інформативні показники і параметри функціонального стану організму, працездатності осіб, віднесених до спеціальних медичних груп, з відхиленнями в стані функціональної системи дихання. Розробити методико-методичне обґрунтування побудови програм фізичного виховання в спеціальних медичних групах в загальноосвітніх школах. Проведення комплексних медико-педагогічних та педагогічних досліджень оцінки впливу оригінальних програм фізичного виховання для занять фізичною культурою в спеціальних медичних групах в загальноосвітніх школах.

Література

- Виксов Н.М. *Энциклопедия Амосова. Алгоритмы здоровья.* – М.: Изд-во АСТ, Донецк: Сталкер, 2002.
- Завельский Р.М. *Прогнозирование состояния на грани нормы и патологии.* – М.: Медицина, 1979.
- Зинич Э.Г. *Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов.* – М.: Высш. шк., 1986. – 255 с.
- Зайченко В.П. *Здоровье здоровых.* – К.: Здоров'я, 1991.
- Забайко О.Д., Завацький В.І., Короп Ю.О. – *Методика фізичного виховання студентів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навчальний посібник.* – Луцьк: Надстир'я, 1995. – 220 с.
- Забайко В.И. *Валеология. Здоровый образ жизни.* – М.: RETORIKA-A: Флинта, 1998. – 560 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КЕРУВАННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ

Тетяна ДИБА, Марія РАДЗІЄВСЬКА, Павло РАДЗІЄВСЬКИЙ,
Василь ФОЙГТ, Наталія ГНУТОВА

Київський міський педагогічний університет ім. Б.Д.Грінченка

Анотація. В статті розглядаються питання фізичного розвитку учнівської молоді віднесених за станом здоров'я до спеціальних медичних груп. Проблема фізичного розвитку молоді з відхиленням у стані здоров'я має велике державне, наукове і практичне значення. Фізична культура в цьому випадку є не тільки засобом виховання і поліпшення фізичної підготовки юнаків та дівчат, а нерідко основним фактором відновлення та зміцнення здоров'я в період становлення та формування організму, шляхом підвищення загальної працездатності. Найбільш розповсюдженими захворюваннями серед учнів, як і серед дорослого населення, є захворювання органів дихання, кровообігу, опорно-рухового апарату, травлення та алергії. Одною з головних причин даних захворювань є розлад в роботі функціональної системи дихання (ФСД).

Ключові слова: фізичне виховання, фізичний розвиток, стан здоров'я, функціональна система дихання.

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ УЧЕБНЫМ ПРОЦЕССОМ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В СПЕЦИАЛЬНЫХ МЕДИЦИНСКИХ ГРУППАХ

Татьяна ДЫБА, Мария РАДЗИЕВСКАЯ, Павел РАДЗИЕВСКИЙ,
Василий ФОЙГТ, Наталья ГНУТОВА

Киевский городской педагогический университет им. Б.Д.Гринченка

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы физического развития ученической молодежи отнесенных по состоянию здоровья к специальным медицинским группам. Проблема физического развития молодежи с отклонениями в состоянии здоровья имеет большое государственное, научное и практическое значение. Физическая культура в этом случае является не только средством воспитания и повышения физической подготовки юношей и девушек, а и нередко основным фактором восстановления и укрепления здоровья в период становления и формирования организма, путем повышения общей работоспособности. Наиболее распространенными заболеваниями среди учащихся, как и среди взрослого населения, являются заболевания органов дыхания, кровообращения, опорно-двигательного аппарата, пищеварения и аллергии. Одной из главных причин заболеваний является расстройство работы функциональной системы дыхания (ФСД).

Ключевые слова: физическое воспитание, физическое развитие, состояние здоровья, функциональная система дыхания.

THE ACTUAL PROBLEMS OF LEADING PHYSICAL EDUCATION IN SPECIAL MEDICAL GROUPS

Tatiana DYBA, Maryay RADZIEVSKAYA, Pavlo RADZIEVSKIY
Vasiliy FOYGT, Nataliya GNYTOVA

Boris Grinchenko Kyiv Municipal Pedagogical Universit

Abstract. In this article discuss such important questions as the physical development of teens belonging to the special medical groups. The problem of physical development of youth, who are in health status, has an important public, scientific and practical meaning. In this case physical culture isn't only the method of education and improving of physical training of youth but it's the main factor of renovation and strengthens of health in a period of forming the organism by the way of raising the ability to work. The widespread sicknesses among pupils and older population are the sicknesses organs of breathing, circulation, supporting system, digestion and allergy. But the reason of these diseases is a collapse of the functional system of breath.

Key words: physical education, physical development, health status, the functional system of breath.

ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ПРИ СТВОРЕННІ УМОВ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Леонід ПИЛИПЕЙ

Українська академія банківської справи Національного банку України

Постановка проблеми. Сучасне виробництво, інформаційне суспільство, нові технологічні відносини зменшують частку фізичної праці і вимагають перегляду структури, змісту і направленості професійно-прикладної фізичної підготовки студентів. В руслі Болонського процесу кредитно-модульна технологія навчання передбачає гуманізацію і демократизацію навчального процесу, інтеграцію в єдиний європейський простір вищої освіти [1].

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз доступної нам літератури і досвід дозволяє визначити причини неефективного функціонування системи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів. Ці причини можна розподілити на зовнішні і внутрішні.

Зовнішні – це відсутність модернізованих навчальних планів, програм гуманізації, демократизації, демократизації системи професійно-прикладної фізичної підготовки, використання комп'ютерних технологій, дезінтеграція всієї системи фізичного виховання. Недостатня матеріальна база навчального процесу, авторитарний вплив викладачів [4].